

Een feest voor alle mensen

STAPPEN NAAR SYNODALITEIT

Voor een synodale Kerk
communio | participatio | missio

Origineel: School for Synodality | Avril Baigent

Nederlandse bewerking: Landelijke Werkgroep Synodaliteit

Dankwoord

Het origineel van dit document is A Feast For All People van de School for Synodality uit Engeland. <https://www.schoolforsynodality.org.uk/>

Wij zijn dankbaar dat we dit document hebben mogen vertalen naar het Nederlands, zodat het ook in ons land gebruikt kan worden.

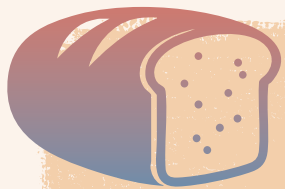
De Bijbelcitaten zijn uit de Willibrordvertaling (1975) via Rkbijbel.nl.

Fragmenten uit het slotdocument: Voor een synodale kerk: gemeenschap, participatie en zending. Een vertaling van de Belgische Bisschoppenconferentie.

Ontwerp: origineel www.RFPortfolio.com
en voor de Nederlandse context DeNK. creatieve vrienden.

Copyright © Secretariaat Rooms-Katholiek Kerkgenootschap

Versie: december 2025

Toen zij aan land waren gestapt, zagen zij dat er een houtschoorsteen was aangelegd met vis erop en brood. Jezus zei hun: "Komt onthijten." Wetende dat het de Heer was, durfde geen van de leerlingen Hem vragen: "Wie zijt Gij?" Jezus trad dichterbij, nam het brood en gaf het hun, en zo ook de vis.

Joh. 21, 9-13

Inhoud

- 5 Voorwoord
- 6 Inleiding
- 8 De praktische aspecten van het leiden van een sessie
- 10 De rol van de gespreksbegeleider
- 11 Het patroon van de sessies
 - 11 a) Openingsgebed
 - 12 b) Lectio Divina
 - 14 e) Het slotdocument: Voor een synodale kerk: gemeenschap, participatie, zending
 - 16 f) Gesprek in de Geest
 - 17 g) Slotgebed
- 18 **Week 1** Wat is synodaliteit?
- 24 **Week 2** Synodaliteit als spirituele praktijk
- 30 **Week 3** Synodality voor missie
- 36 **Week 4** Synodality als kerkelijk onderscheidingsvermogen
- 42 **Week 5** De Kerk als profetische kracht in de wereld van vandaag
- 48 Volgende stappen
- 50 Jargonverklaring

Voorwoord

© Mazur/chcew.org.uk

“Synodaliteit” klinkt misschien als lelijk jargon. Maar het verwijst naar een beginsel dat aan de basis ligt van ons geloof: “Waar twee of drie in mijn naam bijeen zijn, daar ben ik in hun midden” (Mattheus 18,20). Wanneer we ons voor elkaar openen, ontdekken we de aanwezigheid van de Heer. We ontdekken elkaar opnieuw als medeleerlingen, op zoek naar de Heer die ons al gevonden heeft. Dat vraagt om een diep luisteren naar elkaar, met een aandacht die gevoelig is voor de inzichten in ieders persoonlijk geloof, hoe moeilijk we het ook vinden om daar woorden aan te geven. Deze wederzijdse aandacht, geworteld in liefde, brengt nu al een stille maar diepe vernieuwing in de Kerk teweeg. Moge deze bron miljoenen mensen helpen om samen de weg te gaan.

Kardinaal Timothy Radcliffe, O.P.

“We willen een synodale Kerk zijn, een Kerk die vooruitgaat, een Kerk die altijd vrede zoekt, die altijd naastenliefde zoekt, vooral bij wie lijden.”

Paus Leo XVI, Eerste zegening “Urbi et Orbi”, donderdag, 8 mei 2025

Inleiding

In 2021 heeft paus Franciscus een 'Synode over synodaliteit' in het leven geroepen – een uitnodiging aan de wereldwijde katholieke gemeenschap om na te denken over ons leven en onze missie in een snel veranderende wereld. Ons feest is voor alle mensen en alle volkeren, want Jezus breekt het brood met ons en vraagt ons op onze beurt om zijn schapen te weiden. We zijn geroepen om samen het Koninkrijk van God te verkondigen aan de vrouwen en mannen van onze tijd.

Het woord synode komt uit het Grieks en betekent 'samen op weg zijn'. Het gaat om een proces van voortdurende bekering, dat groeit door samen te komen, naar elkaar te luisteren, moedig te spreken en te onderscheiden. Zo erkennen we de gaven die ieder van ons heeft, en reageren we op de roep van alle mensen, ook van degenen die aan de rand van de samenleving staan. Alleen samen kunnen wij de tekenen van de tijd echt verstaan. Door gemeenschap en deelname op te bouwen, worden wij in staat gesteld om steeds moediger onze missie te vervullen.

Synodaliteit is geworteld in de Schrift en in de traditie van de Kerk. De harten van de leerlingen werden veranderd toen zij onderweg naar Emmaüs met Jezus in gesprek waren. Tijdens het 'Concilie van Jeruzalem' (Handelingen 15) leerde de jonge Kerk al om meningsverschillen op te lossen door te bespreken, te luisteren en geduldig te wachten op de leiding van de Heilige Geest. In onze tijd helpt het synodale proces ons om concreet uit te voeren wat het Tweede Vaticaans Concilie heeft geleerd over de Kerk als het pelgrimerende volk van God. Ieder van ons – leken, religieuzen, priesters en bisschoppen – wordt uitgenodigd om opnieuw de waardigheid van onze doop te ontdekken en het evangelie te brengen in alle aspecten van ons leven.

Paus Paus Leo XIV zei in zijn eerste toespraak: "Wij willen een synodale Kerk zijn – een Kerk die meegaat, die altijd vrede zoekt en dicht bij de mensen wil staan, vooral bij wie lijden." De kern van synodaliteit is een radicale toewijding aan relaties, ook met degenen met wie we het oneens zijn of met wie we weinig delen. Echte praktijken van luisteren en ontmoeting maken het mogelijk dat wij een profetische stem zijn in een wereld vol polarisatie.

Nu is het aan ons om verder te groeien naar een meer synodale Kerk. Dat betekent dat we samen leren hoe we in onze gemeenschappen kunnen onderscheiden waar de Heilige Geest ons uitnodigt om te gaan.

Het Slotdocument is daarbij een waardevol uitgangspunt. Het werd opgesteld door de tweede synodevergadering in oktober 2024 en door paus Franciscus uitgeroepen tot onderdeel van het gewone leergezag van de Kerk. In deze bijeenkomsten krijgt u de kans om samen vijf belangrijke passages te verkennen, telkens met verwijzingen naar andere gedeelten van de tekst.

U wordt niet alleen uitgenodigd tot een gesprek, maar tot een weg van bekering en vernieuwing. Onderweg ontdekt u enkele houdingen en praktijken die bij synodaliteit horen. We nemen Jezus als onze leraar en gids terwijl we ons openen in gebed, en aandachtig luisteren naar elkaar en naar de Heilige Geest.

Zoals paus Franciscus schreef over Jezus' ontmoeting met de rijke jongeman:

"De Heer blijft niet op afstand, hij lijkt niet geïrriteerd of verontrust. In plaats daarvan is hij volledig aanwezig voor deze persoon. Hij staat open voor ontmoeting. Niets laat Jezus onverschillig... Gezichten ontmoeten, ogen ontmoeten, de geschiedenis van elk individu delen. Dat is de nabijheid die Jezus belichaamt. Hij weet dat iemands leven door één enkele ontmoeting kan worden veranderd."

Paus Franciscus, homilie bij de opening van de synode, 9 oktober 2021

De praktische aspecten van het leiden van een sessie

Deze sessies werken het beste in kleine groepen van ongeveer 6 tot 12 personen, begeleid door een gespreksbegeleider. Het Gesprek in de Geest steunt op goede communicatie: elkaar echt kunnen horen en begrijpen. Dat kan uitdagend zijn voor mensen met een slechter gehoor, voor mensen van wie het Nederlands geen moedertaal is, of voor mensen die zich minder gemakkelijk mondeling uitdrukken. De methode helpt om iedereen de ruimte te geven om mee te doen, ook als spreken lastig is. Zo wordt voorkomen dat luidere stemmen het gesprek gaan bepalen.

Gastvrijheid is essentieel voor het opbouwen van goede relaties. Even samen een kopje koffie of thee drinken voordat de sessie begint, nieuwe mensen welkom heten en voorstellen, en aanbieden om in de komende week voor elkaar te bidden, helpt om een sterke band in de kleine groep te creëren.

Opstelling van de ruimte. Plaats de stoelen in een cirkel of rond een tafel, zodat iedereen elkaar kan zien en horen. Kleine groepen functioneren goed in informele café- of loungeruimtes; kerkbanken maken het lastiger. Een gebedsfocus, zoals een kaars of een open Bijbel in het midden, helpt om mensen spiritueel te betrekken. Meerdere groepen in één ruimte is mogelijk, zolang de ruimte maar groot genoeg is. Wanneer er meer dan één kleine groep in dezelfde ruimte zit, is het belangrijk dat zij voldoende van elkaar gescheiden zijn. Zo kan iedereen binnen de eigen groep goed luisteren en wordt men niet afgeleid door andere gesprekken. Twee groepen werkt minder goed, als er onvoldoende ruimte is waardoor je naar de andere groep luistert, terwijl je zou moeten nadenken.

Stilte is erg belangrijk, al vindt niet iedereen dat in het begin gemakkelijk. Het kan helpen om tijdens de stilte de belangrijkste gedachten kort op te schrijven. Korte momenten van stilte kunnen ook op andere momenten nuttig zijn, bijvoorbeeld wanneer de groep moeite heeft om niet door elkaar heen te praten, of wanneer er spanning of een conflict ontstaat.

Het kan handig zijn om een **praatsteen of -stok** te gebruiken, vooral als er niet voldoende begeleiders zijn voor elke groep. Degene die de steen vasthoudt, spreekt; de anderen luisteren. Het neerleggen en opnieuw oppakken van de steen vertraagt het tempo van het gesprek en bevordert aandachtig luisteren.

Timing is belangrijk. Elke sessie duurt idealiter 60 tot 90 minuten. Iedereen wordt uitgenodigd om te beginnen met slechts één of twee belangrijke punten, zodat er voldoende tijd is om naar alle stemmen te luisteren.

Deze sessies kunnen ook **online** plaatsvinden. Dat kan bijzonder helpend zijn voor mensen die aan huis gebonden zijn, ver uit elkaar wonen, of jonge kinderen hebben.

Hoewel deze methode voor sommigen traag kan aanvoelen, leidt het geven van tijd om eerst na te denken vóórdat men spreekt vaak tot zeer vruchtbare gesprekken. Alle stemmen worden gehoord, en met elke ronde groeit de gezamenlijke wijsheid: mensen gaan nieuwe verbanden zien en ontdekken nieuwe mogelijkheden. Door in de laatste ronde expliciet de vruchten van het gesprek te benoemen, wordt duidelijk wat de volgende stappen zijn en voorkom je dat waardevolle inzichten verloren gaan.

Wij hebben gemerkt dat het luisteren naar alle stemmen leidt tot rijkere en meer doordachte gesprekken, waardoor uiteindelijk ook betere besluiten genomen worden. We mogen niets minder verwachten van een gesprek dat geworteld is in de Heilige Geest.

De rol van de gespreksbegeleider

Deze kleine groepen werken het beste met een gespreksbegeleider, een mededeelnemer die de groep door het proces begeleidt.

Het is hun verantwoordelijkheid om:

- Zich voorafgaand aan de sessie voor te bereiden op hun kleine groep
- Een veilige omgeving te creëren waar iedereen zich welkom voelt.
- De groep te begeleiden door de methode van het Gesprek in de Geest en iedereen te helpen om een luisterende en onderscheidende houding aan te nemen.
- De groep eraan te herinneren dat we verschillende standpunten kunnen horen, zelfs als we het er niet mee eens zijn. Een beetje onenigheid is prima, zolang het maar welwillend is.
- De taken toe te wijzen, bijvoorbeeld door mensen te vragen de passages te lezen.
- Ervoor te zorgen dat elke deelnemer de kans krijgt om te spreken.
- De leden aan te moedigen om het gesprek in de Geest niet te zien als een discussiegroep, maar als een moment om samen te luisteren, te delen en te leren.

Het patroon van de sessies

Elke week krijgt uw geloofsgroep de kans om deel te nemen aan de praktijken van synodaliteit terwijl u leest uit de Schrift en uit het Slotdocument van de synode over synodaliteit. Iedereen krijgt de ruimte om mee te doen: door te lezen, te bidden, te luisteren en te delen. Het vaste patroon van deze sessies vormt een beproefd kader dat deelnemers helpt zich af te stemmen op de Heilige Geest.

Elke sessie bestaat uit het volgende:

- a) Openingsgebed
- b) Lectio Divina: reflectie op de Schrift
- c) Reflectie over het thema
- d) Inleiding tot het thema
- e) Passage uit het Slotdocument
- f) Gesprek in de Geest aan de hand van een of meer van de voorgestelde vragen
- g) Slotgebed

a) Openingsgebed

Adsumus-gebed

We raden u aan om te beginnen met het oude Adsumus-gebed, dat al eeuwenlang wordt gebruikt om de aanwezigheid van de Heilige Geest aan te roepen tijdens bijeenkomsten en synodes en dat werd gebruikt om elke zitting van het Tweede Vaticaans Concilie en de bijeenkomsten in Rome te openen.

b) Lectio Divina

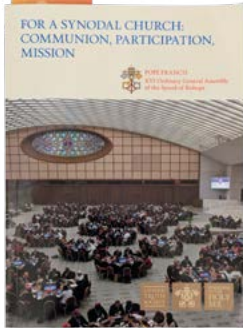
Dit is een oude praktijk van levensreflectie aan de hand van de Schrift, die in de synodaliteit een centrale plaats heeft gekregen. Zij helpt ons om vertrouwd te raken met stilte, om te luisteren naar verschillende perspectieven en om open te staan voor verrassingen. Zelfs in een bekende passage kan iemand een woord of zin aandragen die voor ons nieuw is. Bovenal openen we ons voor de Heilige Geest en voor elkaar.

In deze eenvoudige vorm:

- Open met het verzoek aan de Heilige Geest om tot ons te spreken door middel van de lezing
- Vraag één persoon in de groep om de passage hardop voor te lezen
- Houd een moment van stilte zodat mensen kunnen nadenken over welk woord of welke zin hen bijzonder aanspreekt
- Lees de passage nogmaals voor – het is goed om indien mogelijk een andere stem te gebruiken
- Geef nog een moment van stilte
- Vraag de mensen om het woord of de zin te delen die hen het meest is bijgebleven. Houd dit delen eenvoudig – u wilt tijd hebben om iedereen te horen.
- Sluit af door de Heilige Geest te vragen om de komende gesprekken te zegenen - voor luisterende harten en moedige woorden

e) Het slotdocument: *Voor een synodale kerk: gemeenschap, participatie, zending*

Het slotdocument werd in oktober 2024 binnen één maand opgesteld door een groep van ongeveer 350 afgevaardigden uit alle delen van de wereld – kardinalen, bisschoppen, religieuzen en leken – en vervolgens door paus Franciscus opgenomen in de Leer van de Kerk. Het is een prachtig, soms technisch document dat varieert van diepgaande theologische reflecties over de verschijningen van de verrezen Jezus tot praktische checklists voor processen van onderscheiding. Het weerspiegelt een wereldwijde katholieke ervaring en is gebaseerd op de bijdragen van de afgelopen drie jaar, geselecteerd tijdens de Gesprekken in de Geest op de synodale bijeenkomst.

Het bestaat uit vijf delen:

Deel I:

Het hart van synodaliteit: door de Heilige Geest geroepen tot bekering
De theologische grondslagen van synodaliteit

Deel II:

Samen in de boot: relationele bekering
Roeping, bedieningen en charisma's voor de missie

Deel III:

"Gooi het net uit": de bekering van processen
Onderscheiding, besluitvorming, verantwoordelijkheid en transparantie

Deel IV:

Een overvloedige vangst: de bekering van banden
De lokale en universele kerk

Deel V:

"Zo zend ik jullie uit": een volk van missionaire leerlingen vormen
Herooverweging van vorming en catechese door middel van luisteren en onderscheiden

Conclusie:

Een feestmaal voor alle volkeren

Deze studie is gebaseerd op vijf van de 154 passages van het Slotdocument. Aan het eind van elke week worden aanvullende secties voorgesteld voor diegenen die het document verder willen verkennen. De Nederlandse vertaling van het Slotdocument is beschikbaar op de website van Luisterend op Weg.

Klik of
scan hier

f) Gesprek in de Geest

Het Gesprek in de Geest is een van de bekendste praktijken van synodaliteit, juist omdat het zo onderscheidend is. Het vindt plaats in kleine groepen van 6 tot 12 personen en werkt het best met één persoon als gespreksbegeleider. Het is een ongebruikelijke manier om een gesprek te voeren. Wanneer we naar iemand luisteren, zijn we vaak meer bezig met hoe we zelf zullen reageren dan met wat de spreker werkelijk zegt. Gesprekken kunnen daardoor gemakkelijk worden gedomineerd door assertieve stemmen, waardoor mensen die minder zelfverzekerd of bedachtzaam zijn nauwelijks ruimte krijgen om te spreken. Het Gesprek in de Geest bouwt voort op de praktijken van stilte en luisteren uit de Lectio Divina, en schept zo de voorwaarden voor een diepgaande uitwisseling en voor bekering.

Verloop van het Gesprek in de Geest

Het Gesprek in de Geest vindt plaats in drie rondes. In de eerste twee rondes krijgt iedereen de kans om te spreken zonder onderbroken te worden. De derde ronde kan een meer algemeen gesprek zijn. Het patroon is als volgt:

Ronde 1:

*Stilte – om na te denken over de vraag.
Je kunt aantekeningen maken als dat helpt.
Luister naar iedereen zonder te reageren.*

Ronde 2:

*Stilte
Luister opnieuw naar iedereen: wat heeft je geraakt of wat sprak je aan?*

Ronde 3:

*Stilte
Wat zijn de resultaten van het gesprek? (Als je verslag uitbrengt of actie onderneemt, kun je de belangrijkste punten die zijn besproken noteren).*

Principes van het Gesprek in de Geest

- Probeer veel meer te luisteren dan te praten
- Moedig iedereen aan om te spreken – sommige mensen willen misschien als laatste aan het woord komen als ze normaal gesproken niet veel zeggen in een groep.
- Wees je bewust van je eigen 'zendtijd' – houd je bijdragen kort en bondig. Het kan helpen om in de eerste stilte je gedachten op te schrijven.
- Blijf nieuwsgierig – wijs standpunten waar je het niet mee eens bent niet af, maar vraag waarom mensen zo denken. Ze kunnen een goede reden hebben voor hun mening.
- Bewaar vertrouwelijkheid. De bijeenkomst moet een veilige plek zijn waar mensen hun mening kunnen uiten. Je kunt de lessen delen met een grotere groep, maar houd de details vertrouwelijk.

Meer informatie en handige materialen voor het Gesprek in de Geest vind je in de Toolbox op de website van Luisterend op Weg.

Klik of scan hier

g) Slotgebed

Onderscheiding

Het onderscheiden is een ignatiaanse, contemplatieve praktijk die ons helpt om te vertragen en ons af te stemmen op Gods aanwezigheid in ons leven. In eenvoudige vorm kan het aan het einde van een bijeenkomst worden gebruikt om momenten van onverwachte genade of momenten van uitdaging te herkennen.

WEEK 1

Wat is synodaliteit?

Doel: De basis leggen voor onze gezamenlijke reis door het begrip synodaliteit te verkennen.

Openingsgebed

Adsumus Sancte Spiritus

We staan voor U, Heilige Geest,
in Uw naam komen we samen.
U die onze raadgever zijt, kom tot ons, sta ons bij,
woon in onze harten.
Leer ons wat we moeten doen,
toon ons hoe we samen op weg kunnen zijn.
Behoed ons ervoor, kwetsbaar en zondig als we zijn,
de richting kwijt te raken en verwarring te veroorzaken.
Laat niet toe dat onwetendheid ons op het verkeerde
pad brengt.
Geef ons de gave van onderscheiding:
dat we ons laten leiden door wat waar en goed is
zonder dat vooroordelen onze daden beïnvloeden.
Breng ons tot eenheid in U:
dat waarheid en gerechtigheid ons tot gids zijn
op de weg naar het eeuwig leven.
Dit vragen wij U,
Gij die werkt in alle tijden en alle plaatsen,
in gemeenschap met de Vader en de Zoon,
in de eeuwen der eeuwen.

Amen.

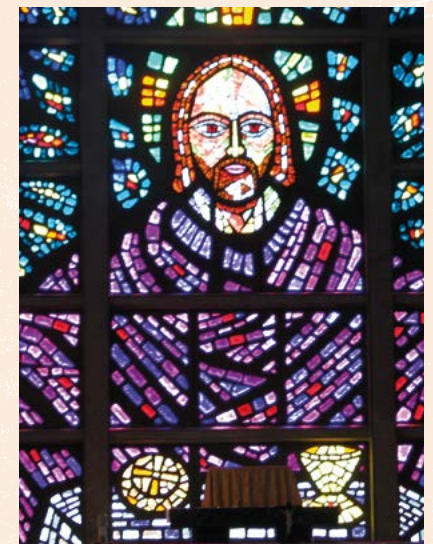
Lectio Divina: Jesus, de ultieme luisteraar

Nu kwamen ze in Jericho. Maar toen Jezus vergezeld van zijn leerlingen en een flinke menigte weer uit Jericho wegtrok, zat een blinde bedelaar, Bartimeüs, de zoon van Timeüs, langs de weg. Zodra hij hoorde dat het Jezus de Nazarener was, begon hij luidkeels te roepen: "Jezus, Zoon van David, heb medelijden met mij!" Velen snauwden hem toe te zwijgen, maar hij riep nog veel harder: "Zoon van David, heb medelijden met mij!" Jezus bleef staan en zei: "Roep hem eens hier." Ze riepen de blinde toe: "Heb goede moed! Sta op. Hij roept u." Hij wierp zijn mantel af, sprong overeind en kwam naar Jezus toe. Jezus vroeg hem: "Wat wilt ge dat Ik voor u doe?" De blinde antwoordde Hem: "Rabboeni, maak dat ik zien kan!" En Jezus sprak tot hem: "Ga, uw geloof heeft u genezen." Terstond kon hij zien en hij sloot zich bij Hem aan op zijn tocht.

Marcus 10: 46-52

Reflectie

We kennen dit verhaal vaak als een verhaal over blindheid en zien, maar het laat ook zien dat Jezus een perfecte luisteraar is: hij moedigt Bartimeüs aan om vrijuit te spreken over wat er in zijn hart leeft. Als je over deze passage nadenkt, let dan op de dynamiek van spreken, tot zwijgen worden gebracht, de uitnodiging om te spreken en de resultaten van de ontmoeting. Welk woord of welke zin spreekt u bijzonder aan?

Inleiding tot het thema

Synodaliteit is een manier van kerk-zijn die antwoord wil geven op onze gekwetste en snel veranderende wereld door gebedsvol luisteren en onderscheiding. Ze kent drie aspecten. Ten eerste zijn er synodale gebeurtenissen, zoals de bijeenkomsten in Rome of een diocesane synode. Ten tweede zijn er institutionele synodale structuren, zoals pastorale raden of processen van onderscheiding. Ten slotte – en dat is het belangrijkste – is synodaliteit de dagelijkse stijl van ons leven en onze missie als katholieke gemeenschap: onze gewoonten en praktijken, bijvoorbeeld hoe we vreemdelingen ontvangen of hoe we omgaan met conflicten.

Als u iemand bent die van precieze definities houdt, lijkt dit misschien wat vaag! Maar als we bedenken hoe moeilijk het is om de eigen cultuur van onze familie of onze woonplaats precies te omschrijven, wordt duidelijk waarom synodaliteit vaak in metaforen wordt uitgedrukt (zoals 'samen op weg gaan') en in concrete aanbevelingen. Het is bovendien goed om te beseffen dat het Slotdocument is geschreven voor de wereldwijde Kerk, die zelf duizenden lokale uitdrukkingen en culturen kent. In onze sessie van vandaag gaan we daarom in op wat synodaliteit betekent en hoe zij concreet gestalte kan krijgen in uw eigen lokale gemeenschap.

Tekst ter overweging: De betekenis en dimensies van synodaliteit

Paragraaf 28

“ Synodaliteit is het samen op weg gaan van christenen met Christus, in verbondenheid met de hele mensheid, naar het Rijk Gods. Omdat synodaliteit gericht is op zending, impliceert synodaliteit dat men op alle niveaus van de Kerk samenkomt, naar elkaar luistert, met elkaar in gesprek gaat en tot gemeenschappelijke onderscheiding komt.

Zo wordt consensus bereikt, als uitdrukking van de aanwezigheid van de levende Christus in de Geest en worden beslissingen genomen in gedifferentieerde medeverantwoordelijkheid. Zo begrijpen we beter wat het betekent dat synodaliteit een constitutieve dimensie van de Kerk is (Internationale Theologische Commissie, Synodaliteit in het leven en de zending van de Kerk, 2018).

Eenvoudig en samenvattend gezegd is synodaliteit een weg van geestelijke vernieuwing en structurele hervorming om de Kerk meer participatief en missionair te maken. Zo kan zij beter met iedere man en vrouw op weg gaan en het licht van Christus uitstralen.

”

Gesprek in de geest: Vragen ter overweging

Ronde 1:

Er staat veel in deze passage! Wat valt je op als je het voor het eerst leest?

Korte stilte

Ronde 2:

Welk idee vind je bij nader inzien het meest radicaal of spannend?

Korte stilte

Ronde 3:

Hoe zou dit idee van samen op reis gaan door middel van diep luisteren zowel ons spirituele leven als onze kerkstructuren kunnen vernieuwen?

Neem even de tijd om in stilte over de vragen na te denken. Je kunt deze ruimte gebruiken om gedachten op te schrijven die je wilt delen, als je dat nuttig vindt.

Gebruik deze ruimte om vast te leggen wat je aansprak in het gesprek. Welke gedachte of actie wil je meenemen?

Slotgebed

Onderscheiding

Terwijl we terugkijken op ons gesprek van vandaag, vragen we de Heilige Geest om ons momenten van vreugde, uitdaging of verrassing te laten zien.

We zullen even in stilte samen nadenken:

- Waar heb je Gods aanwezigheid opgemerkt?
- Wat heeft je verrast?
- Waar ben je dankbaar voor?

Nodig mensen uit om te delen waar ze dankbaar voor zijn, als ze zich daar prettig bij voelen.

Laten we bidden:

Eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Verder verkennen

- Een samenvatting van het synodeproces: paragrafen 4 en 50.
- Synodaliteit als ontmoeting met de Heer: paragrafen 13-14.
- De sacramentele wortels van synodaliteit: paragrafen 21-27.
- De drie aspecten van synodaliteit: paragraaf 30.

WEEK 2

Synodaliteit als spirituele praktijk

Doel: Geworteld zijn in het besef dat synodaliteit bovenal een oproep tot heiligheid is, die zelfverloochening, geduld en nederigheid vereist.

Openingsgebed

Adsumus Sancte Spiritus

We staan voor U, Heilige Geest,
in Uw naam komen we samen.
U die onze raadgever zijt,
kom tot ons, sta ons bij,
woon in onze harten.
Leer ons wat we moeten doen,
toon ons hoe we samen op weg kunnen zijn.
Behoed ons ervoor,
kwetsbaar en zondig als we zijn,
de richting kwijt te raken
en verwarring te veroorzaken.
Laat niet toe dat onwetendheid ons op het verkeerde
pad brengt. Geef ons de gave van onderscheiding:
dat we ons laten leiden door wat waar en goed is
zonder dat vooroordelen onze daden beïnvloeden.
Breng ons tot eenheid in U:
dat waarheid en gerechtigheid ons tot gids zijn
op de weg naar het eeuwig leven.
Dit vragen wij U, Gij die werkt in alle tijden en alle
plaatsen, in gemeenschap met de Vader en de Zoon, in
de eeuwen der eeuwen. Amen.

Lectio Divina: Gemeenschappen vol genade worden

Ik, de gevangene in de Heer, vraag u met aandrang: leidt een leven dat beantwoordt aan de roeping die gij van God ontvangen hebt, in alle deemoed en zachtheid, in lankmoedigheid, liefdevol elkaar verdragend. Beijvert u de eenheid des Geestes te behouden door de band van de vrede: één lichaam en één Geest, zoals gij ook geroepen zijt tot één en dezelfde hoop waarvoor Gods roeping borg staat. Één Heer, één geloof, één doop. Één God en Vader van allen, die is boven allen en met allen en in allen.

Maar aan ieder van ons afzonderlijk is de genade verleend naar de maat van Christus' gave. Hij heeft ook gaven gegeven: sommigen maakte Hij apostelen, anderen profeten, anderen evangelisten, weer anderen herders en leraars, om de heiligen toe te rusten voor het werk der bediening, tot opbouw van het lichaam van Christus, totdat wij allen tezamen komen tot de eenheid in het geloof en de kennis van Gods Zoon, tot de volmaakte Man, tot de gehele omvang van de volheid van de Christus.

Ef. 4:1-7, 11-13

Reflectie

Dit is een rijke passage. Laten we de tijd nemen om stil te staan bij elk woord of elke zin die ons vandaag aanspreekt. We moeten onszelf toestaan om zowel de bemoediging als de uitdaging te voelen van wat Paulus aan de vroege kerk in Efeze schrijft. Misschien moeten we niet verbaasd zijn dat zelfs de eerste christenen eraan herinnerd moesten worden om elkaar in liefde te verdragen.

Wat wil de Heilige Geest je vandaag laten weten?

Inleiding tot het thema

De afgelopen decennia van ons katholieke leven waren een proces van volhouden: ons geloof en onze missie overeind houden in een steeds uitdagender wereld. In die periode zijn we misschien beter geworden in vergaderen — agenda's, notulen, actiepunten — maar hebben we soms 'gebed' losgekoppeld van 'dingen gedaan krijgen'.

In deze prachtige passage uit de Efeziërsbrief herinnert de heilige Paulus ons eraan dat alles wat we doen — “het werk van de bediening” — geworteld is in onze doop. Het vraagt om een leven in relatie met de Heer, en dat betekent nederigheid, zachtmoedigheid en geduld. De passage uit het Slotdocument sluit daarbij aan en spoort ons aan om ons opnieuw te verbinden met de Schrift, de stilte en de bekering als onze normale manier van leven en handelen. Vaak hebben we immers al een resultaat voor ogen in onze gezamenlijke besluitvormingsprocessen — of dat nu betekent dat we alles laten zoals het is, of dat we juist een nieuwe richting willen inslaan.

Maar hoe zou het zijn om zo'n gesprek in te gaan met echte openheid en nederigheid, bereid om ons te laten veranderen door wat we horen? Het is niet eenvoudig om onszelf te herkennen in het zelfontledigende voorbeeld van Christus. Daarom is het zo belangrijk dat we elkaar op deze weg vergezellen.

Passage ter overweging: Synodale spiritualiteit

Paragraaf 43

“Synodaliteit is allereerst een geestelijke ingesteldheid die zowel het dagelijkse leven van de gedoopten als elk aspect van de zending van de Kerk doordringt. Een synodale spiritualiteit ontspringt aan de werking van de Heilige Geest en vraagt om te luisteren naar Gods Woord, om contemplatie, stilte en bekering van het hart. Zoals Paus Franciscus in zijn openingstoespraak van deze tweede sessie zei: “De Heilige Geest is een veilige gids, en het is onze eerste taak te leren zijn stem te onderscheiden, want Hij spreekt in allen en in alle dingen.” Deze synodale spiritualiteit vraagt ook om ascese, nederigheid, geduld en de bereidheid om te vergeven en vergeving te ontvangen. Met dankbaarheid en nederigheid omarmt zij de verscheidenheid aan gaven en taken die de Heilige Geest uitdeelt ten dienste van de ene Heer (cf. 1 Kor 12,4-5). Synodale spiritualiteit wordt niet gedreven door ambitie of afgunst, noch door verlangen naar overheersing of controle, maar is bezielde door dezelfde gezindheid als Christus Jezus, die afstand deed van zijn positie en de gestalte aannam van een dienaar (Fil 2,7). De vruchten hiervan herkennen we in het dagelijkse leven van de Kerk dat wordt gekenmerkt door eenheid en harmonie in veelvormigheid. Niemand kan alleen de weg van authentieke spiritualiteit bewandelen. We hebben allen begeleiding en ondersteuning nodig, zoals vorming en geestelijke begeleiding, zowel individueel als gemeenschappelijk.”

Gesprek in de geest: Vragen ter overweging

Ronde 1:

Wat zouden de implicaties kunnen zijn van het beschouwen van besluitvorming als in de eerste plaats een spirituele praktijk?

Korte stilte

Ronde 2:

Geduld, nederigheid en bereidheid om vergeven zijn geen populaire eigenschappen in onze competitieve wereld. Hoe kunnen we deze eigenschappen cultiveren, zowel individueel als in ons gemeenschapsleven?

Korte stilte

Ronde 3:

Wat voor verschil maakt het om deze reflecties met anderen te delen in plaats van alleen?

Neem even de tijd om in stilte over de vragen na te denken. Je kunt deze ruimte gebruiken om gedachten op te schrijven die je wilt delen, als je dat nuttig vindt.

Gebruik deze ruimte om vast te leggen wat je aansprak in het gesprek. Welke gedachte of actie wil je meenemen?

Slotgebed

Onderscheiding

Terwijl we terugkijken op ons gesprek van vandaag, nodigen we de Heilige Geest uit om ons momenten van vreugde, uitdaging of verrassing te laten zien.

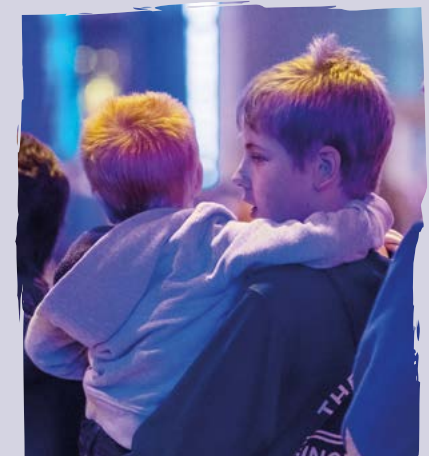
We nemen even de tijd om in stilte samen na te denken:

- Waar heb je Gods aanwezigheid opgemerkt?
- Wat heeft je verrast?
- Waar ben je dankbaar voor?

Nodig mensen uit om te delen waar ze dankbaar voor zijn, als ze zich daar prettig bij voelen.

Laten we bidden:

Eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Verder verkennen

- Het gezinsleven als eerste leerplaats voor synodaliteit: paragraaf 35.
- De vreugde van diversiteit in de Kerk: paragrafen 37-39.
- De noodzaak van partners uit andere christelijke denominaties en geloofsovertuigingen op deze reis: paragrafen 40-42.

WEEK 3

Synodaliteit voor missie

Doel: Een gelegenheid om na te denken over onze roeping als missionaire discipelen en de noden van de mensen om ons heen.

Openingsgebed

Adsumus Sancte Spiritus

We staan voor U, Heilige Geest,
in Uw naam komen we samen.
U die onze raadgever zijt, kom tot ons,
sta ons bij, woon in onze harten.
Leer ons wat we moeten doen,
toon ons hoe we samen op weg kunnen zijn.
Behoed ons ervoor,
kwetsbaar en zondig als we zijn,
de richting kwijt te raken
en verwarring te veroorzaken.
Laat niet toe
dat onwetendheid ons op het verkeerde pad brengt.
Geef ons de gave van onderscheiding:
dat we ons laten leiden door wat waar en goed is
zonder dat vooroordelen onze daden beïnvloeden.
Breng ons tot eenheid in U: dat waarheid en
gerechtigheid ons tot gids zijn
op de weg naar het eeuwig leven.
Dit vragen wij U,
Gij die werkt in alle tijden en alle plaatsen, in
gemeenschap met de Vader en de Zoon, in de eeuwen
der eeuwen. Amen.

Lectio Divina: Jesus roept de discipelen

Op zekere dag stond Jezus aan de oever van het meer van Gennesaret, terwijl de mensen op Hem aandrongen om het woord Gods te horen. Hij zag nu twee boten liggen aan de oever van het meer; de vissers waren eruit gegaan en spoelden hun netten. Hij stapte in een van de boten, die van Simon en vroeg hem een eindje van wal te steken. Hij ging zitten en vanuit de boot vervolgde Hij zijn onderricht aan het volk. Toen Hij zijn toespraak had geëindigd, zei Hij tot Simon: 'Vaar nu naar het diepe en gooi uw netten uit voor de vangst.' Simon antwoordde: 'Meester, de hele nacht hebben we gezwoegd zonder iets te vangen, maar op uw woord zal ik de netten uitgooien.' Ze deden het en vingen zulk een massa vissen in hun netten, dat deze dreigen te scheuren. Daarom wenkten ze hun maats in de andere boot om hen te komen helpen. Toen die gekomen waren, vulden zij de beide boten tot zinkens toe. Bij het zien daarvan viel Simon Petrus Jezus te voet en zei: 'Heer, ga van mij weg, want ik ben een zondig mens.' Ontzetting had zich meester gemaakt van hem en allen die bij hem waren vanwege de vangst die ze gedaan hadden; en zo verging het ook Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, die met Simon samenwerkten. Jezus echter sprak tot Simon: 'Weest niet bevreesd, voortaan zult ge mensen vangen.' Ze brachten de boten aan land en lieten alles achter om Hem te volgen.

Luc. 5:1-11

Reflectie

Deze passage geeft ons een prachtig scala aan reacties op de roeping tot zending, van Jezus' creativiteit in het gebruik van de boten als geïmproviseerde preekstoel, tot Simons vermoeidheid en vervolgens de verbazing van de leerlingen. Als je naar je eigen ervaringen luistert, welk woord of welke zin springt er op dit moment voor jou uit? Wat wil de Heilige Geest je laten zien?

Inleiding tot het thema

Deze week komen we bij de kern van ons zelfbegrip als christenen: door de waardigheid van ons doopsel zijn we geroepen tot missie en toegerust door de Heilige Geest. Wat onze context ook is — familie, werk, vrienden, onze lokale gemeenschap of zelfs online — we hebben allemaal de aanleg én het vermogen om de evangelieboodschap van hoop te delen. Misschien zien we onszelf niet meteen als iemand met zulke gaven. Misschien hebben we nieuwe vaardigheden nodig, of de kans om te groeien in geloof om ons zekerder te voelen. Maar net als de leerlingen in de Schriftlezing van vandaag: wanneer wij onze netten durven uit te werpen, kunnen we weleens verrast worden door het resultaat.

Passage ter overweging: We zijn allemaal geroepen tot zending

Paragraaf 58

“Iedere gedoopte beantwoordt de oproep tot zending vanuit de eigen leef- en werkomgeving en met eigen talenten en mogelijkheden die laten zien hoe vrij de Geest is in het schenken van gaven. Dankzij deze dynamiek van de Geest kan het Volk van God luisteren naar de realiteit waarin het leeft, nieuwe vormen van engagement ontdekken en nieuwe wegen vinden om zijn zending te vervullen. Christenen bewandelen de wegen van de wereld om gesteund door de gaven van de Geest het Evangelie te verkondigen in hun leefomgeving. Zij doen dit in alle facetten van hun leven: in het gezin of andere levensstaten, op het werk en in hun beroep, door hun maatschappelijke, politieke, sociale en/of ecologische inzet, en door, vanuit een evangelische inspiratie, de cultuur, ook de digitale, te verrijken en te evangeliseren.”

Gesprek in de geest: Vragen ter overweging

Ronde 1:

Wat komt er in je op als je het woord missie hoort? Hoe verhoudt zich dat tot de beschrijving hier van *het bewandelen van de paden van de wereld en het verkondigen van het evangelie waar je woont?*

Ronde 2:

Tot welke van deze missionaire contexten (gezin, werk, maatschappelijk leven, online, enz.) zou je kunnen worden geroepen?
Korte stilte

Ronde 3:

Welke steun van jouw gemeenschap of bisdom zou je nodig hebben om dit uit te voeren? Wie zal je hierbij begeleiden?
Korte stilte

Neem even de tijd om in stilte over de vragen na te denken. Je kunt deze ruimte gebruiken om gedachten op te schrijven die je wilt delen, als je dat nuttig vindt.

Gebruik deze ruimte om vast te leggen wat u aansprak in het gesprek. Welke gedachte of actie wilt u meenemen?

Slotgebed

Onderscheiding

Terwijl we terugkijken op ons gesprek van vandaag, vragen we de Heilige Geest ons momenten van vreugde, uitdaging of verrassing.

We nemen even de tijd om in stilte samen na te denken:

- Waar heb je Gods aanwezigheid opgemerkt?
- Wat heeft je verrast?
- Waar ben je dankbaar voor?

Als mensen zich daar prettig bij voelen, kun je hardop delen waar je dankbaar voor was.

Laten we bidden: Eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
Zoals het was in het begin, nu en altijd, en in de eeuw der eeuwen. Amen.

Verder verkennen

- Relaties in het hart van een synodale Kerk: paragrafen 50-52.
- Onze kwetsbaarheid erkennen als sleutel tot onze missie: paragrafen 55-56.
- Verschillende gaven en bedieningen: paragraaf 57.
- Het erkennen van de ervaring en het potentieel van vrouwen in de Kerk: paragraaf 60.
- De bijzondere roeping van kinderen, jongeren, mensen met een handicap, gehuwden en mensen in het gewijde leven: paragrafen 61-65.
- De rol van bisschoppen, priesters en diakens: paragrafen 68-74.
- Het potentieel voor betrokkenheid van leken bij het leven van de Kerk: paragrafen 77-78.

WEEK 4

Synodaliteit als kerkelijk onderscheidingsvermogen

Doel: Synodaliteit verankeren zodat deze de structurele vernieuwing van onze gemeenschappen bevordert.

Openingsgebed

Adsumus Sancte Spiritus

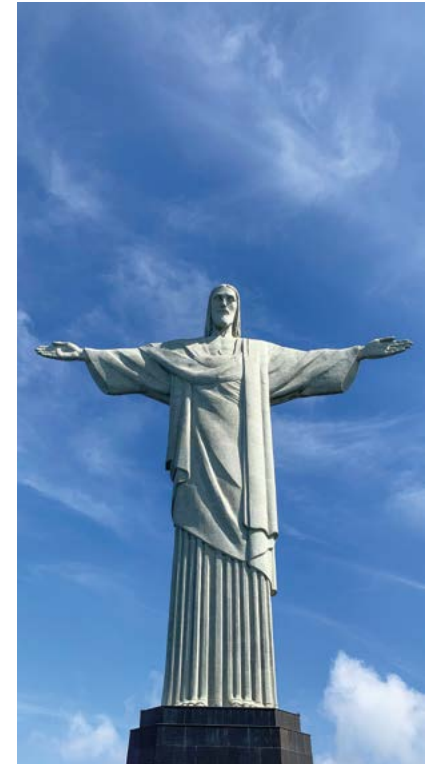
We staan voor U, Heilige Geest,
in Uw naam komen we samen.
U die onze raadgever zijt, kom tot ons,
sta ons bij, woon in onze harten.
Leer ons wat we moeten doen,
toon ons hoe we samen op weg kunnen zijn.
Behoed ons ervoor,
kwetsbaar en zondig als we zijn,
de richting kwijt te raken
en verwarring te veroorzaken.
Laat niet toe
dat onwetendheid ons op het verkeerde pad brengt.
Geef ons de gave van onderscheiding:
dat we ons laten leiden door wat waar en goed is
zonder dat vooroordelen onze daden beïnvloeden.
Breng ons tot eenheid in U:
dat waarheid en gerechtigheid ons tot gids zijn
op de weg naar het eeuwig leven.
Dit vragen wij U,
Gij die werkt in alle tijden en alle plaatsen,
in gemeenschap met de Vader en de Zoon,
in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Lectio Divina – Onderscheiding in het hart van ons gemeenschapsleven

Ik dank God telkens als ik u gedenk,
altijd, bij al mijn gebeden voor u
allen. En ik verricht mijn gebed
met blijdschap, omdat gij van de
eerste dag tot nu toe uw deel hebt
bijgedragen tot de prediking van
het evangelie. Ik ben er zeker van
dat Hij die het goede werk in u
begonnen is het zal voltooien tegen
de dag van Christus Jezus.

En dit is mijn bede: moge uw
liefde steeds rijker worden aan
inzicht en fijngevoeligheid, om te
kunnen onderscheiden waar het op
aankomt. Dan zult gij op de dag van
Christus ongerept en onberispelijk
zijn, verzadigd met de vrucht der
gerechtigheid, die komt van Jezus
Christus, tot eer en lof van God.

Fil. 1:3-6, 9-11

Reflectie

Voor Paulus komt onderscheidingsvermogen voort uit gebed, voor de missie en voor de glorie van God. Heb je er ook zo over nagedacht? Welk woord of welke zin raakt je als je deze woorden samen leest?

Inleiding tot het thema

Misschien herinnert u zich nog de beschrijving van synodaliteit uit week één als “spirituele vernieuwing én structurele hervorming.” Tot nu toe hebben we vooral gekeken naar elementen van spirituele vernieuwing. Maar als vernieuwing werkelijk verschil wil maken, heeft zij ook structurele hervorming nodig.

Deze week richten we ons daarom op de structuren in onze katholieke gemeenschappen voor onderscheiding, besluitvorming, verantwoordingsplicht en transparantie — en op wat het betekent om een synodale gemeenschap te worden. Hoe kunnen we alles wat we tot nu toe hebben overwogen over de spiritualiteit en missie van synodaliteit integreren in onze lokale processen van onderscheiding en besluitvorming? Wat moet er veranderen aan onze huidige structuren om dit te realiseren?

Passage ter overweging: Kerkelijk onderscheidingsvermogen voor de missie

Paragraaf 82

“Kerkelijke onderscheiding is geen organisatorische techniek, maar een spirituele praktijk in geloof te beleven. Ze vereist innerlijke vrijheid, nederigheid, gebed, wederzijds vertrouwen, openheid voor vernieuwing en overgave aan Gods wil. Ze is nooit de bevestiging van een standpunt van een persoon of groep, en ook niet simpelweg de optelsom van individuele meningen. Iedereen spreekt vanuit zijn of haar geweten en staat open voor wat anderen vanuit hun geweten inbrengen. Zo probeert men samen te ontdekken wat de Geest tegen de gemeenten zegt (Apg 2,7). Kerkelijke onderscheiding verwacht de bijdrage van alle betrokkenen. Zo is ze zowel de voorwaarde als de bevoorrechte uitdrukking van synodaliteit, waarin gemeenschap, zending en participatie samen beleefd worden. De onderscheiding wordt rijker hoe meer allen gehoord worden. Het is daarom essentieel om een brede deelname aan onderscheidingsprocessen te stimuleren, met speciale aandacht voor de betrokkenheid van wie zich aan de rand van de christelijke gemeenschap en de samenleving bevindt.”

”

Gesprek in de geest: Vragen ter overweging

Ronde 1:

Denk na over een recent besluitvormingsproces waarbij je betrokken was (niet noodzakelijkerwijs in een kerkelijke context). In hoeverre verschilt deze beschrijving van onderscheiding?

Neem even de tijd om in stilte na te denken over de vragen. Je kunt deze ruimte gebruiken om gedachten op te schrijven die je wilt delen, als je dat nuttig vindt.

Ronde 2:

Welke voorwaarden/praktijken/spirituele voorbereiding zijn nodig om van 'het eigen persoonlijke standpunt' naar 'samen erkennen wat de Geest tegen de kerken zegt' te komen?

Korte stilte

Ronde 3:

Hoe luisteren we naar alle stemmen, vooral die aan de rand? Misschien zijn er mensen in uw groep of parochie die hier professionele ervaring mee hebben; velen van ons hebben dit op een bepaald moment in ons leven meegemaakt.

Korte stilte

Slotgebed

Onderscheiding

Terwijl we terugkijken op ons gesprek van vandaag, nodigen we de Heilige Geest uit om ons momenten van vreugde, uitdaging of verrassing te laten zien.

We zullen even in stilte samen nadenken:

- Waar heb je Gods aanwezigheid opgemerkt?
- Wat heeft je verrast?
- Waar ben je dankbaar voor?

Nodig mensen uit om te delen waar ze dankbaar voor zijn, als ze zich daar prettig bij voelen.

Laten we bidden:

Eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Verder verkennen

- Een gids voor processen van onderscheiding en besluitvorming: paragrafen 84- 86, 93-94.
- De noodzaak van transparantie en verantwoordingsplicht voor de missie: paragrafen 95-102.
- Deelname van leken aan de besluitvorming: paragrafen 103-108.

WEEK 5

De kerk als profetische kracht in de wereld van vandaag

Doel: Onze aandacht naar buiten richten nu we het einde van de serie naderen.

Openingsgebed

Adsumus Sancte Spiritus

We staan voor U, Heilige Geest,
in Uw naam komen we samen.
U die onze raadgever zijt, kom tot ons,
sta ons bij, woon in onze harten.
Leer ons wat we moeten doen,
toon ons hoe we samen op weg kunnen zijn.
Behoed ons ervoor,
kwetsbaar en zondig als we zijn,
de richting kwijt te raken
en verwarring te veroorzaken.
Laat niet toe
dat onwetendheid ons op het verkeerde pad brengt.
Geef ons de gave van onderscheiding:
dat we ons laten leiden door wat waar en goed is
zonder dat vooroordelen onze daden beïnvloeden.
Breng ons tot eenheid in U:
dat waarheid en gerechtigheid ons tot gids zijn
op de weg naar het eeuwig leven.
Dit vragen wij U,
Gij die werkt in alle tijden en alle plaatsen,
in gemeenschap met de Vader en de Zoon,
in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Lectio Divina – De kracht van de heilige geest

Toen de dag van Pinksteren aanbrak, waren allen bijeen op dezelfde plaats. Plotseling kwam uit de hemel een gedruis alsof er een hevige wind opstak en heel het huis waar zij gezeten waren, was er vol van. Er verscheen hun iets dat op vuur geleek en dat zich, in tongen verdeeld, op ieder van hen neerzette. Zij werden allen vervuld van de heilige Geest en begonnen in vreemde talen te spreken, naargelang de Geest hun te vertolken gaf. Nu woonden er in Jeruzalem Joden, vrome mannen, die afkomstig waren uit alle volkeren onder de hemel. Toen dat geluid ontstond, liep het volk te hoop en tot zijn verbazing hoorde iedereen hen spreken in zijn eigen taal. Zij waren buiten zichzelf en zeiden vol verwondering: “Maar zijn al die daar spreken dan geen Galileeërs? Hoe komt het dan dat ieder van ons hen hoort spreken in zijn eigen moedertaal? Parten, Meden en Elamieten, bewoners van Mesopotamië, van Judea en Kappadocië, van Pontus en Asia, van Frygië en Pamfylië, Egypte en het gebied van Libië bij Cyrene, de Romeinen die hier verblijven, Joden zowel als proselieten, Kretenzen en Arabieren, wij horen hen in onze eigen taal spreken van Gods grote daden.” Allen waren buiten zichzelf, wisten niet wat ervan te denken en zeiden tot elkaar: “Wat zou dit betekenen?”

Hand. 2: 1-12

Reflectie

Stel je bij het lezen van deze passage voor dat de gebeurtenissen zich in jouw lokale gemeenschap afspelen in plaats van in Jeruzalem. Met welke delen van de gemeenschap spreken we momenteel niet, en wie zou nieuwsgierig naar ons zijn? Welke delen van deze passage spreken u aan nu u het einde van deze sessies bereikt?

Inleiding tot het thema

Een vroeg principe van synodaliteit werd ooit kernachtig verwoord tijdens een bijeenkomst van praktijkmensen: geen praatclubs meer! Als synodaliteit werkelijk de Kerk wil vernieuwen, moet dat zichtbaar worden in concrete stappen. We zijn geroepen om in beweging te komen.

Op dezelfde manier waren de afgelopen weken niet alleen een mooie gelegenheid om nieuwe mensen te ontmoeten of goede gesprekken te voeren. Ze moeten ergens toe leiden. Door ons doopsel en vormsel weten we dat we toegerust zijn met de Heilige Geest — dezelfde Geest die de leerlingen op Pinksteren uit hun schuilplaats de straten van Jeruzalem in dreef.

Deze laatste sessie is een moment om de ervaringen van de afgelopen weken samen te brengen, gedragen door de moed die uit onze ontmoetingen is gegroeid. Waar nodigt de Geest ons toe uit? Welke thema's kwamen steeds terug in uw gesprekken? Gebruik deze tijd om de volgende stap te zetten: om uw inzichten om te zetten in actie.

Passage ter overweging: Een feest voor alle volkeren

Paragraaf 153

“ In de maaltijden van de Verrezenen vindt het beeld van de profeet Jesaja, dat het werk van de synodale assemblee inspireerde, zijn vervulling: een overvloedige en heerlijke maaltijd, bereid door de Heer op de top van de berg, symbool van gastvrijheid en gemeenschap, bestemd voor alle volkeren (cf. Js. 25,6-8).

De tafel die de Heer na Pasen voor de zijnen bereidt, is het teken dat het eschatologische feestmaal al is begonnen. Hoewel dit pas in de hemel voltooiing zal vinden, is de tafel van genade en barmhartigheid reeds gedekt voor allen.

De Kerk heeft de zending om deze prachtige boodschap te brengen in een wereld in verandering. Terwijl zij zich in de eucharistie voedt met het Lichaam en Bloed van de Heer, weet zij dat zij de armen, de minsten, de uitgesloten niet mag vergeten, noch zij die de liefde niet kennen en verstoken zijn van hoop, noch zij die niet in God geloven of zich niet herkennen in een gevestigde godsdienst.

Zij brengt hen in haar gebed bij de Heer om hen vervolgens tegemoet te gaan, met de creativiteit en de vrijmoedigheid die de Geest schenkt. Zo wordt de synodaliteit van de Kerk sociale profetie, inspireert zij nieuwe wegen, ook voor de politiek en de economie, en werkt zij samen met allen die geloven in broederschap en vrede, in een uitwisseling van gaven met de wereld.

”

Gesprek in de geest: Vragen ter overweging

Ronde 1:

Nu we komen tot het einde van deze sessies, wat brandt er dan in je hart? Waar leidt de Heilige Geest je nu naartoe?

Ronde 2:

Korte stilte

Hoe zou het er in uw gemeenschap uitzien om 'met creativiteit en moed naar buiten te treden'? Welke middelen of ondersteuning zou u daarvoor nodig hebben?

Ronde 3:

Korte stilte

Welk potentieel is er voor lokale samenwerking, bijvoorbeeld met andere christelijke gemeenschappen, gemeenschappen van andere geloofs-overtuigingen of seculiere groeperingen, voor een 'uitwisseling van geschenken met de wereld'?

Neem even de tijd om in stilte over de vragen na te denken. Je kunt deze ruimte gebruiken om de gedachten die je wilt delen op te schrijven.

Gebruik deze ruimte om vast te leggen wat je aansprak in het gesprek. Welke gedachte of actie wil je meenemen?

Slotgebed

Onderscheiding

Terwijl we terugblikken op ons gesprek van vandaag, nodigen we de Heilige Geest uit om ons momenten van vreugde, uitdaging of verrassing te laten zien.

We nemen even de tijd om in stilte samen na te denken:

- Waar heb je Gods aanwezigheid opgemerkt?
- Wat heeft je verrast?
- Waar ben je dankbaar voor?

Nodig mensen uit om te delen waar ze dankbaar voor zijn, als ze zich daar prettig bij voelen.

Laten we bidden:

Eer aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Zoals het was in het begin, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Verder verkennen

- Het begrip parochie heroverwegen in een snel veranderende wereld: paragrafen 110-119.
- Het belang van oecumene in synodaliteit: paragrafen 137-139.
- Vorming voor synodaliteit: paragrafen 143-151.
- Synodaliteit als profetisch in onze wereld: paragrafen 47-48.

Volgende stappen

Deze bronnen voor kleine groepen zijn ontworpen met twee doelen voor ogen. Ten eerste om ons te helpen nadenken over specifieke gebieden van bekering of missie waarvoor de Heilige Geest onze ogen heeft geopend. Wat heeft jou de afgelopen vijf weken verrast of uitgedaagd? Wie zou je kunnen helpen om uit te zoeken hoe je reactie eruit zou kunnen zien? Op de website van Luisterend op Weg vind je meer materialen die je kunnen helpen bij de volgende stappen. www.luisterendopweg.nl

Ten tweede heb je de kans gehad om te ervaren hoe de synodale praktijken van het Gesprek in de Geest, Lectio Divina en de Onderscheiding ons kunnen helpen om complexe onderwerpen op een rijke en gebedsvolle manier te verkennen. Er is de mogelijkheid om deze toe te passen op andere aspecten van ons gemeenschapsleven. Hoe zouden bijvoorbeeld uw parochieraad, de bijeenkomsten van de catechisten voor de vormselvoorbereiding, de financiële commissie of de muziekgroep kunnen worden getransformeerd door te luisteren naar een breder scala aan stemmen, door samen de Schrift te lezen of door een Gesprek in de Geest te houden?

“Ik raad in het bijzonder aan om een cultuur van dialoog te cultiveren. Het is goed voor alle kerkelijke realiteiten – parochies, verenigingen en bewegingen – om ruimtes te zijn waar generaties naar elkaar luisteren, waar verschillende werelden met elkaar in contact komen, waar aandacht is voor woorden en relaties. Want alleen waar geluisterd wordt, kan gemeenschap ontstaan, en alleen waar gemeenschap is, wordt waarheid geloofwaardig. Ik moedig u aan om op deze weg voort te gaan!”

Referentie: Paus Leo XIV, 17 juni 2025, Toespraak tot de Italiaanse Bisschoppenconferentie

Praktische hulp bij het ontwikkelen van synodaliteit

Meer informatie en materialen

www.luisterendopweg.nl

www.rkkerksynode.nl

Extra exemplaren van dit werkboek bestellen: www.boekenbestellen.nl

Dit werkboek is met dank aan de School for Synodality (schoolforsynodality.org.uk) vertaald naar het Nederlands door de Landelijke Werkgroep Synodaliteit van de Nederlandse Bisschoppenconferentie.

Jargonverklaring

Apostelen / Evangelisten / Pastors

/ Leraren Verschillende rollen binnen de Kerk voor de bediening en dienstbaarheid, vaak verwijzend naar vormen van spiritueel leiderschap.

Ascese Een gedisciplineerde levensstijl om te groeien in spirituele vrijheid en deugdzzaamheid.

Bekering van het hart Een transformatieve ommekeer naar God en anderen in liefde en nederigheid.

Charisma Geestelijke gaven die door de Heilige Geest worden gegeven voor het welzijn van de Kerk en de wereld.

Communio Diepe gemeenschap en eenheid in de Kerk, gegrondvest op gedeeld geloof, de eucharistie en de aanwezigheid van de Heilige Geest.

Ecclesiaal Betreffende de Kerk of haar functies.

Ecclesiaal onderscheidingsvermogen Een gemeenschappelijk spiritueel proces binnen de Kerk om Gods wil te bepalen.

Eschatologisch Het woord komt van het Griekse eschaton, wat 'laatste' of 'einde' betekent. Het verwijst

naar de 'laatste dingen' of laatste gebeurtenissen in Gods goddelijke plan. Het heeft betrekking op de uiteindelijke bestemming van de individuele ziel en die van de hele schepping.

Geestelijke begeleiding Anderen begeleiden in hun geestelijke groei en onderscheidingsvermogen.

Geestelijke houding Innerlijke houdingen zoals nederigheid, geduld en openheid die nodig zijn voor onderscheidingsvermogen en synodaliteit.

Gesprek in de Geest Een methode van spirituele dialoog gebaseerd op aandachtig luisteren, stilte en gezamenlijke reflectie.

Gezelligheid De kwaliteit van samenleven in gemeenschap en vreugde, vooral zoals dat tot uiting komt in gezamenlijke maaltijden.

Lectio Divina Een oude gebedspraktijk waarbij de Schrift wordt gelezen en gemediteerd.

Lekenapostolaat De rol en verantwoordelijkheid van leken in de missie van de Kerk.

Marginalen / Gemarginaliseerden

Mensen of groepen die worden uitgesloten of over het hoofd gezien in de Kerk en de samenleving.

Medeverantwoordelijkheid Gedeelde verantwoordelijkheid en actieve deelname van alle gedoopten aan het leven en de missie van de Kerk.

Missie Het doel van de Kerk om het evangelie te verspreiden en de wereld te dienen.

Missionair discipelschap De roeping van elke christen om Jezus te volgen en actief het evangelie te verspreiden.

Onderscheiding Een gebedsvol proces van luisteren naar de Heilige Geest om beslissingen te nemen die in overeenstemming zijn met Gods wil.

Participatie De actieve betrokkenheid van alle leden van de Kerk bij haar leven en besluitvorming.

Pelgrimsvolk van God Een term uit het Tweede Vaticaans Concilie die de nadruk legt op de kerk als een gemeenschap op een reis van geloof.

Pluriformiteit De harmonieuze diversiteit van uitingen binnen de eenheid van de kerk.

Profetische stem De waarheid spreken en hoop bieden als reactie op maatschappelijke onrechtvaardigheden, geïnspireerd door de Heilige Geest.

Slotdocument Het slotdocument van het synodeproces, waarin de onderscheidingen en richtlijnen voor de Kerk worden weergegeven.

Sociale profetie Het getuigenis van de kerk voor gerechtigheid, vrede en gemeenschap in de samenleving.

Structurele hervorming Veranderingen in kerkelijke structuren en praktijken om beter aan te sluiten bij de visie van synodaliteit.

Structurele vernieuwing Het proces van het moderniseren van kerkelijke systemen om meer inclusieve en participatieve modellen te weerspiegelen.

Synode / Synodaliteit Van het Griekse synodos, wat 'samen wandelen' betekent. Verwijst naar een manier van kerk-zijn die gekenmerkt wordt door gemeenschappelijk onderscheidingsvermogen, dialoog en een gedeelde missie.

Vorming De spirituele, theologische en praktische voorbereiding van christenen op hun ambt en dienstbaarheid.

luisterendopweg.nl
rkkerksynode.nl

Luisterend op weg